

Avondcolleges

Proef begint in september | p.6 |

Alleen op de wereld?

Kies een vereniging die bij je past | p.14 |

Koraalridders

Het rif redden met een tandenborstel | p.24 |

RESOURCE [AID]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

zomer 2016 – 11e jaargang

Welkom in Wageningen

Weet waar je moet zijn | p.16

>> PAK 'M BIJ Z'N SNITCH!

Op en rond de Wageningse campus wordt veel gesport. Van badminton tot zumba en van klimmen tot voetbal. Meer dan 4000 studenten beschikken over een sportkaart en sportcentrum De Bongerd wordt uitgebreid met een tweede sporthal. Ook minder gewone sporten komen aan bod. Quidditch is daar een mooi voorbeeld van. Wie de boeken of films van Harry Potter kent, zal het zwerkbal noemen, maar officieel heet het Quidditch. In Wageningen beoefend door de Werewolves. Je kan de sport het beste omschrijven als een mix tussen rugby, handbal en trefbal. 'Vliegend' op bezemstelen moeten zes spelers proberen de bal door zwevende ringen te gooien. Na 17 minuten wordt de snitch losgelaten, in het boek een gouden balletje met vleugels, in de sport een in het geel geklede speler met een balletje op zijn rug. Een sport als bijzonder schouwspel waar je als voorbijganger vol verwondering naar blijft kijken. EvL / Foto: Sven Menschel

>> INHOUD

zomer 2016 – 11e jaargang

>> **7**

RECTOR

'Ik heb veel kroegen van binnen gezien'

>> **10**

TUSSEN VLUCHTELINGEN

Voor je masterthesis naar Libanon

>> **30**

PLUSSEN EN MINNEN

Hoe scoort Wageningen als studentenstad?

WAGENINGS PROBLEEM

Een vrouw fietst me tegemoet op een Wageningse fietspad. Ik beseft in een flits dat ze behoort tot de vage bekenden met wie ik geen praatje maak. Maar dan begint het gedonder, want in welke subcategorie zit ze ook alweer? De we-zegen-altijd-hoi-, we-glimlachen-vaag- of we-kijken-expres-wegcategorie? Gelukkig begint ze op vijf meter afstand zelf vaag te glimlachen. Ik glimlach terug en weet ineens weer dat we ooit samen een vak volgden. Over tropische planten ofzo. Iets dergelijks overkomt me dagelijks en ik vind het heerlijk. Hoe meer (vage) bekenden – dondert niet in welke subgroep – hoe liever het me is. Mijn grootstede collega's gruwen ervan, maar ik heb toen ik ging studeren juist mede vanwege het ons-kent-onsgevoel voor dit omhooggefallen dorp gekozen. Dat je huisgenoot de beste vriend blijkt te zijn van je mentorpapa en je 's avonds tennis met de vrouw van wie je 's ochtends nog college kreeg – leuk toch? Dit alles betekent natuurlijk wel dat de student met wie jij straks tijdens de AID staat te zoenen op de dansvloer, drie weken later de assistent bij je eerste practicum kan blijken te zijn. Je bent gewaarschuwd.

Lieke de Kwant

EN VERDER

- 6** Steun voor Welkom Winkel
- 8** Vis eten tegen dementie
- 18** Programma van de AID
- 22** Is de campus te vol?
- 27** Naar het buitenland
- 29** Ondertussen in Griekenland

>> [Koolmeesvrouwje gaat geregeld vreemd | p.9](#)

INTRODUCTIE VAN DE INTRODUCTIEWEEK

- Iedere avond feest bij verenigingen
- Medestudenten, stad en universiteit leren kennen

Terwijl de meeste studenten lekker van hun vakantie genieten, zijn de bestuursleden van de Annual Introduction Days (AID) de hele zomer druk in de weer met draaiboeken, plannings en andere organisatorische bezigheden. Allemaal om nieuwe studenten een onvergetelijke eerste week in Wageningen te laten beleven. De week, van 19 tot en met 24 augustus, staat volledig in het teken van feesten, muziek, theater, sport en kennismaking met medestudenten, de verenigingen en de stad.

'Tijdens de AID heb je in *no time* een vriendenkring in Wageningen opgebouwd', zegt Floor den Ouden, student Voeding en gezondheid en lid van het AID-bestuur. AID-lopers zitten met minimaal één iemand van hun studie in een groepje, maar ook met studenten van andere opleidingen. 'Het is het eerste moment om sociale contacten op te doen. De AID levert vaak langlopende vriendschappen op.'

Op de eerste dag zijn er de Campus Games op Wageningen Campus. 'Een leuke manier om op een leuke en soepele manier zowel je AID-groepje als de campus te leren kennen.' Vervolgens is er direct op de eerste avond natuurlijk een heel groot feest. 'Dat is tot elf uur en daarna kun je nog door naar een van de studentenverenigingen', vertelt Floor. 'De hele week lang is het trouwens iedere avond feest bij de verenigingen', vult ze aan.

De tweede dag staat in het teken van het straattheaterfestival en Crazy88, waarbij AID-groepjes in de binnenstad van Wageningen 88 opdrachten moeten uitvoeren. Dit zijn jaarlijks terugkerende AID-onderdelen, bedoeld om het centrum te leren kennen. Ook andere succesvolle elementen uit voorgaande jaren staan weer op het programma, zoals de sportdag, de biercantus, de filmavond en de internationale avond. Op de laatste dag is er een festival met twee muziekpodia, een lounge-ruimte en eettentjes van Wageningse horeca-ondernemers. Dit festival, op de campus, gaat naadloos over in het grote eindfeest, met optredens van Heavylight en de Hottub Heroes, voorheen de SOG-band. **IK LvdN**

FOTO: SYVEN MENSCHEL

Peter Bouwman en Lianne Remie zijn al druk bezig met hun AID.

DE AID VANAF DE ANDERE KANT

Veel studenten werken mee aan de AID. Bijvoorbeeld als crewlid of als mentor. Zo kunnen ze de AID nog een keer meemaken, maar dan op een andere manier dan in hun eerste jaar.

Peter Bouwman, tweedejaars student Biologie, begeleidt dit jaar als 'papa' een groepje eerstejaars. Zijn eigen AID heeft hij gemist, omdat hij pas in de zomer besloot in Wageningen te gaan studeren toen bleek dat hij was uitgeloot voor geneeskunde. Vorig jaar werd hij nog een keer uitgeloot voor iets wat hij graag wilde doen: AID-mentor worden. Dit jaar is het gelukt. De voorbereidingen zijn al gestart tijdens het mentortrainingsweekend. Mentoren leren dan hoe je kunt zorgen voor een goede sfeer in de groep en hoe je problemen kunt oplossen. Ze moeten ook een herkenbare 'gadget' voor hun groepje regelen. Peter weet nog niet wat dat gaat worden. 'Onze gadget moet leuk zijn, maar ook een beetje gênant. De regel wordt dan: als een van de kindjes de gadget niet bij zich heeft, moet die een rondje geven. Het klinkt als een straf, maar zoiets zorgt wel voor een groepsgevoel.'

Ook Lianne Remie, tweedejaars studente Voeding en gezondheid, wilde graag mentor worden. Zij werd uitgeloot, en gaat nu als crewlid haar steentje bijdragen. De crew zorgt voor ondersteuning tijdens de hele AID: van dingen uitdelen tot achter de bar staan en tenten opbouwen. 'Ik hoorde van crewers van vorig jaar dat het superleuk is. Ik heb zelfs iemand gesproken die is ingeloot als papa. Hij twijfelt nog, omdat hij crewen vorig jaar zo leuk vond.'

'De combinatie van alles organiseren en 's avonds naar feestjes gaan, lijkt me erg leuk.', legt Lianne uit. Ook kijkt ze ernaar uit om veel nieuwe mensen te leren kennen. Dat begint al voor de AID: Zo gaat ze naar de crewbarbecue om andere crewleden te ontmoeten. Haar eigen AID was twee jaar geleden een succes: 'Ik had een ontzettend leuk groepje. Ik heb daar heel veel leuke vrienden aan overgehouden.' **IK**

FOTO: REMO WORMMEESTER

NIEUW BIJ DE AID: SUSTAINABILITY COLLEGE

Speciaal voor de studenten die het masterprogramma lopen van de Annual Introduction Days, introduceert het AID-bestuur een nieuw onderdeel: Sustainability College.

Het idee is gebaseerd op Colletour, een televisieprogramma van de NTR, waarbij een interessant persoon wordt geïnterviewd door journalist Twan Huys én door studenten. 'Een leuk concept, dat veel aankomende studenten waarschijnlijk wel kennen', aldus AID-bestuurslid Floor den Ouden. 'We wilden eerst

Twan Huys naar de campus halen, maar dat is helaas niet gelukt.'

Daarom heeft de AID haar eigen Colletour op poten gezet met duurzaamheid als thema. Floor: 'Wageningen is een bron van kennis over duurzaamheid. Er lopen hier genoeg hoogleraren rond die kunnen vertellen over duurzame energie of duurzaam voedsel verbouwen.' Enthousiaste reacties hebben ze al gehad. 'Veel hoogleraren dragen de AID een warm hart toe, maar niet iedereen agenda laat het

toe om in augustus op de campus te zijn. Het zou leuk zijn als we iemand kunnen strikken die ook landelijk een beetje bekend is, maar het is geen voorwaarde.'

Het Sustainability College is speciaal voor de masterstudenten onder de AID-lopers. 'Voor *master light* is dit een verplicht onderdeel, *master regular* kan ook naar de biercactus of de Comedy Crawl naar gaan.' **Ⓡ LvdN**

Sustainability College, dinsdag 23 augustus, 16.00 - 18.00

© COLUMN | STIJN

Bachelorkinderen

'Jouw studenten leken net kinderen', zegt een collega. 'Het zijn ook kinderen', antwoord ik bijna verontwaardigd. 'Het zijn eerstejaars bachelorstudenten, die kun je niet al te serieus nemen.'

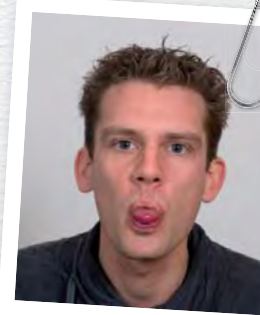
Feitelijk lieg ik. Al mijn studenten waren de 18 gepasseerd en stelden genoeg kritische vragen om ze serieus te nemen. Toch hou ik angstvallig vast aan de omschrijving 'kind'. Een vriend van mij – zelf *twenty twelve* – hanteert een harde grens van 1993. Alles van daarna is kind. Alleen bijzonder knappe gevallen vormen een uitzondering; die zijn natuurlijk geen kind, maar alleen heel erg knap.

Dat wij PhD-studenten (ook aio's of promovendi genoemd) alles wat duidelijk jonger is categorisch afschrijven, is een beschermingsmechanisme. Wij zijn na onze studententijd blijven hangen op de universiteit om – onder begeleiding – onderzoek te verrichten en te assisteren bij onderwijs. We zijn dus niet geen studenten, maar worden nog wel de hele tijd met het studentenleven geconfronteerd.

De plekken waar we feest vierden, zien we nog wel, maar we worden er niet meer uitgenodigd. Hoeft trouwens ook niet; de dag erna zijn we gebroken. Nee, de enige manier waarop we nog in staat zijn om jullie toffe feestjes te beleven, is in de vorm van geluidsoverlast. Ondertussen worden we langzaam ouder. Dan zie je ineens leeftijdgenoten met een brilletje, een buikje, of kale plekken op hun hoofd. Pijnlijk is dat. Om dat verval te compenseren, gaan we ineens prat op dat beetje levenservaring dat we hebben. Onze niet-behaalde dromen doen we af als naïef en kinderachtig. Jonge mensen, die zulke dromen nog wel hebben, noemen we kinderen.

Dus nieuwe eerstejaars, vergeef het als we je niet serieus nemen. Het is gewoon jaloezie. **Ⓡ**

Stijn van Gils (28) doet promotieonderzoek naar ecosysteemdiensten in de landbouw. Maandelijks beschrijft hij zijn worsteling met het systeem wetenschap.

kort

>> INVLOED

Campus vergroenen

Green Office Wageningen geeft studenten de kans de campus te verduurzamen. Met Green Match wil de organisatie studenten koppelen aan 'groene' projecten op de campus.

Het eerste project richt zich op het koelsysteem in het gebouw Zodiac, vertelt Milan Cevik, coördinator educatie van Green Office. Dat verbruikt nu erg veel energie. Studenten worden uitgedaagd om een duurzamer alternatief te bedenken. Gezocht wordt naar studenten die hier hun stage of thesis aan willen wijden.

Ideëën voor projecten moeten komen van studenten, het Facilitair bedrijf maar kunnen ook van externe opdrachtgevers afkomstig zijn. Zolang het project bijdraagt aan de duurzaamheid van de universiteit, past het in het plaatje van Green Match.

Het doel is om projecten te leveren voor theses, stages, ACT (Academic Consultancy Training) en andere vakken die 'echte' projecten kunnen gebruiken in het onderwijs. Cevik: 'Zo betrekken we studenten bij de campus en kunnen ze ook echt invloed uitoefenen op hoe de campus eruitziet.' **Ⓡ IK**

>> BOTTOMS UP

Stretchen tijdens college

Studenten die *Advanced statistics* volgen hebben tijdelijk een extra break in hun colleges. Halverwege doet de docent een aantal lichte lichamelijke oefeningen voor, met als doel de oplettendheid te bevorderen.

Het initiatief voor dit het Bottoms up-project komt van Sportcentrum De Bongerd. Dat heeft het idee afgekeken van universiteiten in Finland. Evert-Jan Bakker heeft het als pilot uitgevoerd tijdens zijn colleges en is er erg over te spreken. 'Ik heb een kleine enquête gehouden en daar kwam uit dat het bevalt. Ze zijn even afgeleid, maar op een goede manier.'

De studenten zijn inderdaad positief. 'Het is even een resetmoment als je slaperig bent', zegt een van de deelnemers. In het begin waren mensen nog terughoudend en bleven sommige zitten, maar inmiddels doet iedereen mee. **Ⓡ LvdK**

GEFOPT

Wij zijn niet de enigen die koffie lekker vinden. Ook bijen houden wel van een dubbele espresso, blijkt uit onderzoek door de universiteit van Sussex. Bloemen maken daar handig gebruik van door stuifmeel van mindere kwaliteit te verrijken met een snufje cafeïne. Bijen prikken daar niet doorheen. De plantaardige versie van knollen voor citroenen.

SNOEP

Van beloning en slaap gaan we beter leren, beweren Weense wetenschappers in het blad *eLife*. Proefpersonen moesten paren afbeeldingen onthouden, waarbij ze voor sommige paren een dollar kregen. Die sets werden beduidend beter onthouden, vooral als de leerfase werd beëindigd met een *powernap*. Dat geeft zicht op nieuwe lesmethoden. Een pot snoep mee naar college en na elke les verplicht een dutje doen.

HOMOTEST

Zitten homo's genetisch anders in elkaar? Ja, beweren onderzoekers van UCLA. Op basis van tweelingenonderzoek is het gelukt om negen stukjes DNA te selecteren die duidelijk verschillend zijn bij homo's. Het verschil zit 'm in het methyleringspatroon van het DNA. De test is nog niet waterdicht. In drie van de tien gevallen zegt het gevonden verschil niks over de geaardheid. Of de persoon is nog niet uit de kast natuurlijk.

MONGOOOL

De hond stamt van de wolf. Maar waar en wanneer is dat gebeurd? Genetici van Cornell University denken het antwoord op die prangende vraag te weten. Zij analyseerden DNA van 549 straathonden uit 38 landen van over de hele wereld. Conclusie: honden

zijn vijf- tot tienduizend jaar geleden op en rond de hoogvlakte van Mongolië ontstaan uit wolven. Honden zijn Mongolen.

WELKOM WINKEL GOEDE DOEL VAN AID 2016

De Welkom Winkel in Wageningen-Hoog is dit jaar het goede doel van de Annual Introduction Days. AID-lopers is gevraagd om oude kleding van thuis mee te nemen. Deze worden gedoneerd aan het asielzoekerscentrum.

'Elk jaar zoeken we als AID-bestuur naar een goed doel om geld voor in te zamelen', vertelt AID-bestuurslid Hilde Brands. 'Dit jaar vonden we het belangrijk om iets dichtbij te vinden. De Welkom Winkel zamelt kleding en spullen in voor vluchtelingen die in het

asielzoekerscentrum verblijven. De vluchtelingenproblematiek spreekt veel mensen aan en is veel in het nieuws. Veel studenten zetten zich al op verschillende manieren in voor vluchtelingen, dus vonden we het een mooi en toepasselijk doel om ons voor in te zetten.'

AID-lopers krijgen het verzoek om van thuishuis oude kleding mee te nemen en deze achter te laten bij een van de inzamelplekken. Ook kunnen studenten tijdens de feesten het statiegeld op hun beker doneren aan het goede doel. Hilde:

'Een beker kost een AID-muntje, dat is 1,50 euro. Zo voorkomen we dat de bekers worden weggegooid. Als ze de beker aan het eind van de avond inleveren, krijgen ze het muntje terug, maar ze kunnen de beker ook doneren aan de Welkom Winkel.' Er wordt ook geld ingezameld tijdens de collecte op de religieuze ochtend en tijdens de informatiemarkt.

Met het ingezamelde geld wil het AID-bestuur in overleg met de Welkom Winkel kleding kopen die de asielzoekers het hardste nodig hebben. **RR/LvdN**

OPHEF OM PROEF MET AVONDCOLLEGES

In periode 1 en 2 van komend collegejaar zullen studenten bij wijze van proef ook 's avonds in de collegebanken zitten. De universiteit houdt een pilot om te kijken of het een goede manier is om het tekort aan onderwijsruimte op te vangen. Een deel van de Wageningse studenten is faliekant tegen dit plan.

Meerdere opleidingen, zowel bachelors als masters, krijgen te maken met colleges tussen half zeven en negen uur. Zo verschuiven vakken met grote groepen studenten naar de maandagavond en vormen pc-practica ook een knelpunt. Zo'n 14 tot 22 vakken doen mee aan deze pilot. Welke vakken dat zijn, is nu nog niet bekend. De keuze wordt onder andere bepaald op basis van piekmomenten in het rooster en in wifi-metingen.

Een deel van de studenten is niet blij met de mogelijke invoering van avondcolleges. Ze zijn bang dat het ten koste gaat van hun activiteiten in de avonduren. Ze willen dat de universiteit niet naar dit middel grijpt. Ook sportclubs en studentenverenigingen vrezen dat studenten straks veel minder tijd hebben om hun activiteiten te bezoeken, waardoor de populariteit en de inkomsten van de verenigingen zullen afnemen. Bovendien hebben studenten zonder die verenigingen

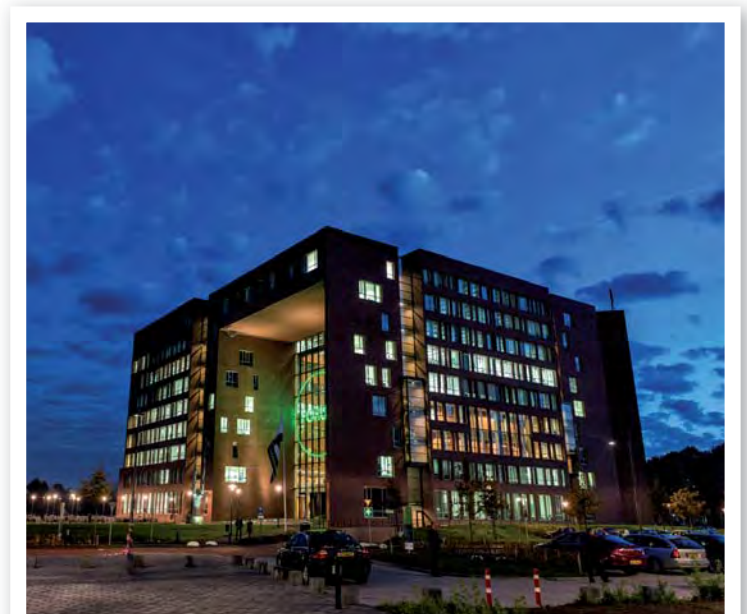

FOTO: GUY ACKERMANS

minder sociale contacten en worden ze 'geforceerd te kiezen tussen hun studie en extra-curriculaire activiteiten'. 'Dit is funest is voor hun persoonlijke ontwikkeling', schreef studentenraadspartij VeSte in een brief aan de raad van bestuur van Wageningen UR.

Rector magnificus Arthur Mol snapt dat studenten niet enthousiast worden van avondcolleges, maar ziet geen alternatief. 'We gaan de groei opvangen', zegt hij. 'Slimmer roosteren, extra ruimte gebruiken, meer onderwijsinnovatie en uitbreiding van het onderwijsschema.'

De rector zegde wel enkele zaken toe. Zo krijgen nieuwe eerstejaars niet onmiddellijk te maken met avondcolleges en beloofde hij kritisch te kijken of 's avonds wel op voldoende plekken eten te verkrijgen is. De studentenraad benadrukte het belang van duidelijke communicatie. Ook willen de studentenpolitici dat goed wordt gekeken naar alternatieve mogelijkheden om groei op te vangen. Op basis van de evaluatie van de proef wordt in 2017 besloten of avondcolleges vanaf collegejaar 2017-2018 standaard worden ingevoerd. **RR/LvdN**

ELKE AVOND IN DE KROEG

Een serieuze en efficiënte student, maar ook een kroegtijger, zo kon je rector magnificus Arthur Mol tijdens zijn studententijd wel noemen. Elke avond zat hij in de kroeg. 'Maar ik heb nooit een examen voor de tweede keer gedaan. Twee keer voor iets leren vond ik echt doodzonde.'

In de zomer van 1972 begon Mol als student Milieuhygiëne aan een langdurige Wageningse carrière. Hij heeft goede herinneringen aan zijn introductiedagen. 'Het waren spannende, verwachtingsvolle dagen, waarin iedereen zich openstelde voor het nieuwe leven. Ik kwam uit het zuiden van Nederland, was niet vaak verhuisd en zat ineens tussen studenten uit alle windstreken. Het was heel normaal om een wildvreemde aan te spreken en daar een halve avond mee om te gaan en daarna nooit meer. Je zou kunnen zeggen dat ik de middelbare school toen van me heb afgespoeld.'

Ook in de jaren zeventig duurde de AID een dag of zes. 'Het basisidee is in al die jaren niet veranderd. Ook tijdens mijn introductiedagen werd je ingedeeld in groepjes van ongeveer twaalf studenten met twee mentoren. Er was een sportdag, een informatiemarkt, een slotfeest. Maar het was natuurlijk minder groot dan nu. Wij waren met een stuk of zes-, zevenhonderd studenten, dit jaar zijn er zo'n tweeduizend. En het is nu een stuk professioneler geworden, met sponsors en oog voor duurzaamheid.'

Langdurige vriendschappen hield Mol niet over aan zijn AID-avontuur. 'Maar ik vond het wel zó leuk dat ik het jaar daarna mentor ben geworden en later in het AID-bestuur heb gezeten.' Zijn bestuur kwam op de proppen met ochtendgymnastiek, zondagochtend negen uur, op het Salvaplein. 'Het was zo'n gek idee, we gingen er vanuit dat niemand zou komen, maar het hele

plein stond bomvol. Stonden we daar met vijf-honderd man te springen, hilarisch.' Lachend: 'De mensen uit de buurt vonden het wat minder geslaagd.'

Ook sloot Mol zich aan bij jongerenvereniging Unitas, dat toen nog uitsluitend een club voor studenten was. 'Wageningen was toen best alternatief, dat sprak mij wel aan. Duurzaamheid, betrokkenheid bij de derde wereld, kernenergie, die onderwerpen vond ik belangrijk en bij Unitas vond ik gelijkgestemden.'

Mol noemt zichzelf een efficiënte student. 'Ik ging niet naar alle colleges, maar was toch wel een serieuze student. Ik vond mijn studie niet vreselijk moeilijk. Ik deed vier afstudeervakken en heb nooit een examen over hoeven doen. Twee keer voor iets leren vond ik echt doodzonde. Vaak was ik tot tien, elf uur bezig met de studie en daarna ging ik de kroeg in. Naar Loburg, of dansen bij Discofellisco. Ik heb veel kroegen van binnen gezien en hield ervan om tot laat door te gaan. Eigenlijk standaard elke avond. De volgende ochtend fietste je dan met een nog niet heel helder hoofd de berg op voor een practicum op De Dreijen.'

Naast de studie was Mol 'met van alles bezig'. Hij zat in de introductiecommissie van Unitas, deed mee aan liftwedstrijden, bemoeide zich met onderwijsverbeteringen op de universiteit en schreef mee aan een boek over onderzoek in de derde wereld. 'Ik raad studenten van harte aan om het maximale uit hun studententijd te halen. Het is zo'n unieke, vormende periode. Niet alleen inhoudelijk, maar ook sociaal. Je kan later altijd nog op de bank gaan zitten, dit is de tijd om te ontdekken wie je bent. Ga naar het buitenland, kijk om je heen, doe zoveel mogelijk leuke dingen buiten de studie: sport, muziek, toneel, maatschappelijke organisaties. Grijp alle kansen met beide handen aan.' LvdN

FOTO: MARTHE HOFSTEENGE

FOTOS: ARTHUR MOL

Rector magnificus Arthur Mol 'in het wild' ontmoeten? Dat kan! Arthur Mol gaat eten opscheppen tijdens de lunch op de informmarkt op woensdag.

VIS ETEN HELPT MOGELIJK TEGEN DEMENTIE

- Hersenen van 286 overledenen onderzocht
- Vette vis vooral goed voor dragers risicog

Regelmatig vis eten helpt mogelijk dementie af te remmen bij mensen met een groot erfelijk risico op de ziekte. Het is een resultaat dat het belang van het huidige advies – één keer per week vis eten – nog eens onderstreept, schrijft Ondine van de Rest, onderzoeker bij Humane voeding, in het tijdschrift *JAMA*.

In Nederland lijden steeds meer mensen aan alzheimer en andere vormen van dementie. Ook in opkomende economieën zoals China is dit een snelgroeiend probleem. Onze kennis over alzheimer bevat nog grote lacunes en de laatste jaren mislukten vrijwel alle tests met potentiële medicijnen. Preventie lijkt enige vruchten af te werpen: door toegenomen welvaart, opleidingsniveau en gezondheid kampen Nederlandse ouderen gemiddeld op pas latere leeftijd met dementie.

Het eten van vis is een veelbelo-

vende manier van preventie. Met collega's in Chicago bestudeerde Ondine van de Rest een groep van 544 ouderen die sinds 1997 wordt gevolgd. Zij vulden onder meer vragenlijsten in over hun voedingsgewoonten. De hersenen van 286 overledenen werden onderzocht op tekenen van dementie, zoals littekens van (kleine) infarcten en ophopingen van schadelijke eiwitten. Ook werden de hersenen onderzocht op concentraties zware metalen die veel in vis zitten, zoals kwik.

De ouderen die relatief veel vis hadden gegeten, bleken in hun brein significant minder schade te hebben. Dit gold echter alleen voor mensen met de genvariant die de kans op alzheimer vergroot. 'Dat is

puzzling', zegt Ondine van de Rest, 'en het is best lastig dit te verklaren.' Van de deelnemers had 24 procent dit gen, en vooral zij hadden minder hersenschade naarmate ze meer vis aten. Van de Rest wil dit verband in de toekomst graag verder gaan onderzoeken.

Van de Rest vond nog een geruststellend resultaat. Ouderen die

veel vis aten, hadden meer kwik in hun hersenen, maar dit had geen schadelijke gevolgen. Mensen die – zoals de Gezondheidsraad aanbeveelt – één keer per week vis eten, hoeven zich dus geen zorgen te maken. Al benadrukt Van de Rest dat jonge kinderen en zwangere vrouwen misschien voorzichtiger moeten zijn. **RR**

EEN OP TIEN KRULSTAARTEN STUKGEBETEN

- Praktijkonderzoek met niet-gecoupeerde varkens

Een op de tien vleesvarkens krijgt bijtewonden als boeren de krulstaarten niet meer couperen. Dat blijkt uit praktijkonderzoek van Marion Kluijvers op VIC Sterksel.

Staatbijten is een aloude probleem in de varkenshouderij. Om het te beperken, worden de staarten verwijderd. Vanwege de maatschappelijke roep om meer dierenwelzijn zoeken de boerenorganisaties naar mogelijkheden om daar op termijn mee te stoppen.

Kluijvers volgde gedurende twee jaar 1428 biggen die niet waren gecoupeerd. Ze ging na of de varkens

verwondingen aan hun staart kregen. Dat bleek gemiddeld bij 10 procent van de dieren het geval. Goed management kan het staartbijten in de praktijk verminderen, merkte Kluijvers. In stallen met veel 'speelgoed', zoals stukken hout, touw, een jute zak en ruwvoer, richten de varkens zich op dat materiaal en bijten ze elkaar minder. Ook extra voerbakken in de stal helpen, omdat je dan voorkomt dat een varken de andere varkens wegjaagt bij de voerbak door ze in hun staart te bijten.

Een verrassend inzicht was dat biggen van drie tot vier weken soms al met staartknabbelen beginnen. Varkenshouders kunnen hierop anticiperen door al afleidingsmateriaal in het kraamhok te plaatsen. **AS**

SEKSUEEL GEDRAG VAN KOOLMEESVROUWTJE BELICHT

- Groot nieuw veldonderzoek van Gedragsecologie
- Keuzegedrag vrouwtjes alleen uit lab bekend

Waarom gaan koolmeesvrouwtjes geregeld vreemd? Zoeken zij de mannetjes op of andersom? Een groot onderzoek binnen de leerstoelgroep Gedragsecologie moet hier antwoord op geven. Afgelopen week vond de aftrap plaats.

Hoogleraar Marc Naguib bestudeert, samen met collega's van het NIOO, al jaren het gedrag van koolmezen. Meestal staan de mannetjes daarbij centraal, maar de nieuwe proef richt zich juist op de dames. Alles wat we tot nu toe weten over hun seksuele keuzegedrag, is allemaal labkennis, zegt Naguib. 'We weten welke zang vrouwtjes mooi vinden en op wat voor kleuren ze vallen, maar weten niets over hun daadwerkelijke keuzegedrag in het veld. In het lab zijn de keuzes beperkt; het droommannetje kan er gewoon niet bij zitten. Blijven vrouwtjes bij de eerste de beste partner hangen of gaan ze op zoek? En wat is de rol van zang en persoonlijkheid daarbij?'

Koolmeesvrouwtjes shoppen graag buiten de echtelijke sponde. In ongeveer

een kwart van de nesten is minimaal één jong van een andere vader dan de vaste partner van de moeder. Dat is bekend uit genetische analyse van de jongen door Kees van Oers van het NIOO. Hoe die keuze van het vrouwtje tot stand komt, moet het nieuwe koolmezenonderzoek aan het licht brengen. Met geld van het NWO gaat de Zwitserse Nina Bircher dit uitzoeken.

In het Westerheidbos bij Arnhem, de vaste onderzoekslocatie van Naguib en het NIOO, zijn afgelopen week 80 koolmezen (40 mannetjes en 40 vrouwtjes) gezenderd uitgezet. In het bos hangen meer dan 130 nestkasten die zijn voorzien van een ontvanger die het ruimtelijk gedrag van de vogels registreert. De zang van het mannetje wordt door geprogrammeerde zangrecorders opgenomen.

De ontvangers zorgen ervoor dat precies bekend is bij welke territoria – en dus bij welke mannetjes – de vrouwtjes uit hangen. Uit genetische analyse van de jongen kan vervolgens worden afgeleid of dat hanggedrag iets heeft opgeleverd. Koppeling van die data aan persoonlijkheidstesten van de koolmezen, die worden uitgevoerd bij het NIOO, kan interessante conclusies opleveren over de seksuele voorkeuren van vrouwelijke koolmezen en het functioneren van dierpopulaties. **📍 RK**

Een van de 80 koolmezen die onderzoekster Nina Bircher en haar collega's hebben voorzien van een zender.

VISIE <<

'Geef pluim voor zoutvermindering'

Over de hele linie daalt het zoutgehalte van levensmiddelen licht, meldt de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), maar er zijn dissonanten. Sauzen bevatten bijvoorbeeld meer zout dan voorheen en binnen productcategorieën zitten grote verschillen. Charon Zondervan, programmaleider Healthy & delicious foods, pleit voor het bekendmaken van de geteste producten.

Hoe ontstaan de grote verschillen binnen productgroepen?

'Neem diepvriespizza's. Een deel wordt geproduceerd in opdracht van Nederlandse supermarkten die zich hebben aangesloten bij het convenant om minder zout te gebruiken. Maar ondertussen komen er ook pizza's van grote buitenlandse bedrijven op de markt. De receptuur hiervan is niet afgestemd op Nederlandse smaak, convenanten et cetera, maar alleen op regelgeving. Daar kun je natuurlijk niet alles op afschuiven. Afspraken tussen overheid en bedrijfsleven worden vaak gemaakt met brancheorganisaties en niet alle bedrijven zijn daar lid van. Zeker voor traditionele producten wordt soms relatief veel zout gebruikt. Je kunt je echter afvragen hoe erg dat is.'

Hoezo?

'De doelstelling is om Nederlandse burgers minder zout te laten eten. De NVWA maakt echter alleen bekend of producten meer of minder zout bevat dan eerder, niet hoe populair ze zijn. Als de NVWA de productnamen bekendmaakt, kun je inschatten wat het effect is op zoutconsumptie.'

En dat vindt u een goed idee?

'Ja. *Shaming*, maar vooral ook *faming* stimuleert bedrijven te minderen met zout. Bedrijven die het goed doen, zouden een pluim moeten krijgen. Want let wel: het gaat hier niet om wetgeving, maar om vrijwillige afspraken. Bedrijven nemen risico's door hun receptuur aan te passen. Het is duurder – zout kost bijna niets –, ze moeten labels aanpassen, onderzoek doen en misschien vinden consumenten producten minder lekker.'

Is het dan zo lastig minder zout te gebruiken?

'Verminderen met 10 procent is makkelijk. Dat kun je stilzwijgend doen zonder dat iemand het merkt. Bij 20 tot 30 procent wordt het technisch uitdagend. Dan moet je gaan nadenken over het productdesign en de marketing. Wil je het markten als een product met minder zout of niet?' **📍 RR**

TUSSEN VLUCHTELINGEN

De vluchtelingenproblematiek houdt veel Nederlanders bezig. Marit de Looijer en Renee Middendorp gingen nog een stapje verder. Voor hun masterthesis vertrokken ze naar Libanon en de Spaanse enclave Melilla, waar ze het leven van vluchtelingen van dichtbij meemaakten. 'Ik heb me vaak schuldig gevoeld.'

tekst Linda van der Nat foto Marit de Looijer, Renee Middendorp en Hollandse Hoogte

In de olijfboomgaard van de Libanese broers Ali en Omar wonen 53 Syrische families. Drie jaar geleden zijn ze gevlucht uit het door burgeroorlog geplaagde Syrië, nu wonen ze in een geïmproviseerd tentenkamp tussen de bomen. Door deze opvang in de boomgaard valt er een bron van inkomsten voor de broers weg. De twee beschouwen het echter als hun plicht om de Syriërs te helpen. Ze bouwden douches en toiletten, geven water en zo nu en dan voedsel.

Het tentenkamp van Ali en Omar was een van de negen nederzettingen van vluchtelingen die masterstudent Marit de Looijer bezocht voor haar afstudeeronderzoek. Ze wilde weten hoe vluchtelingen en gastgemeenschappen met

elkaar onderhandelen over een plek om te wonen, omdat er geen officiële kampen zijn. 'De regering wil geen nieuwe opvangkampen meer, omdat ze vreest dat het broeinesten worden van terrorisme. Libanon vangt een ongeëvenaard aantal vluchtelingen op per hoofd van de bevolking. Dat drukt een zware last op het land, dat enorm verdeeld is op religieus, politiek en sociaal gebied.'

Het gebrek aan opvang heeft ruim een miljoen Syrische vluchtelingen er niet van weerhouden hun toevlucht te zoeken in het instabiele land. Inmiddels wonen er in totaal bijna 2 miljoen vluchtelingen in Libanon, op een bevolking van 4,5 miljoen. De vluchtelingen die nu in Libanon komen, wonen in gehuurde kamers, in de karkassen van onafgemaakte gebouwen, in autogarages, in zelfgebouwde wijken en in tentenkampen zoals die van de broers Ali en Omar. 'Of een vluchteling ergens mag wonen, wordt bepaald op basis van wie je bent, wie je kent, wat je gelooft en wat je hebt. De onderhandeling daarover is heel complex en emotioneel. Dat was voor mij de reden naar het land af te reizen', aldus de studente International Development Studies. 'Het leek mij superinteressant om te onderzoeken hoe dat werkt.'

HOOG HEK

Renee Middendorp, ook masterstudent International Development Studies, vertrok vorig jaar mei naar Melilla, een stukje Spanje in het noordoosten van Marokko, om haar afstudeeronderzoek te doen. Ze wilde de vluchtelingen daar een gezicht geven: de economische vluch-

telingen uit West-Afrika, jonge jongens uit de arme delen van Algerije en Marokko en Syrische vluchtelingen die via deze kleine Spaanse enclave Europa proberen te bereiken, in de hoop op een betere toekomst.

'Melilla is een vreemde plek', vertelt Renee. 'Een stuk Europees grondgebied van 12 km², met een haven en een 6 meter hoog hek eromheen. Er zijn zowel zichtbare als symbolische grenzen en ik heb onderzocht welke rol die grenzen spelen in het dagelijks leven van de mensen in Melilla, in de context van het vluchtelingendebat en het migratiebeleid.' Daarvoor sprak ze niet alleen met vluchtelingen en migranten, maar ook met hulpverleners, politieagenten en grenswachten. 'Het leerde me dat er meerdere kanten aan een verhaal zitten en dat iedereen, zij het op een heel verschillende manier, geraakt wordt door het leven met die grens.'

STRAATJONGENS

Renee en Marit dompelden zich allebei onder in het leven ter plekke. Voor Marit was dat noodzakelijk, zegt ze. 'Het is naïef om te denken dat je in Libanon zonder een sociaal netwerk goed je werk kunt doen of veilig kunt zijn. Je moet vriendschappen sluiten en banden aangaan, zodat mensen weten waar je mee bezig bent en zich verantwoordelijk voor je voelen.' Renee verbleef in een huis waar ook een lokale activiste woonde. Zij hielp de straatjongens uit Marokko en Algerije en bracht Renee in contact met de jongens die de haven gebruiken om illegaal met een boot Europa te bereiken.

Marit de Looijer

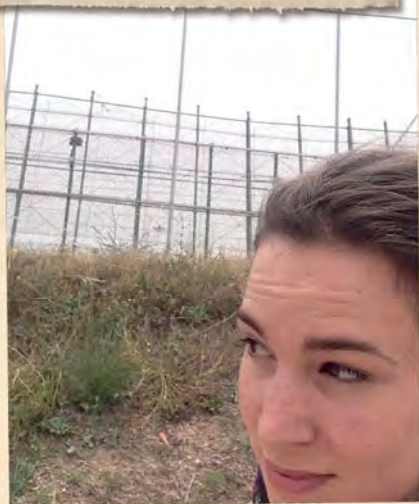
Syrische vluchtelingen in Libanon hebben hun toevlucht gezocht tot een onaf gebouw.

Beelden van Afrikaanse vluchtelingen op het hek rond Melilla gingen de afgelopen jaren de hele wereld over.

Renee Middendorp bij het hoge hek rond de Spaanse enclave Melilla in Marokko.

'Verspreid over de stad zijn het honderden jongens, die vaak al jaren op straat rondzwerven. 's Avonds laat verzamelen ze zich in de steegjes in het oude deel van de stad, dichtbij de haven. Het ligt wat hoger, waardoor ze goed zicht hebben op de haven en op de politie. Ze proberen elke avond om op de laatste boot naar Malaga te klimmen.'

Het werd een surreële ervaring. 'Ik zat bij een groepje van vijftien jongens, tussen de 12 en 18 jaar. In dat steegje wachtten ze op de laatste boot, kletsten ze met elkaar en maakten ze muziek. Er hing een hele gemoedelijke sfeer, plezierig bijna, terwijl het leven voor deze jongens heel zwaar is. Ze worden gediscrimineerd, genegeerd en belaagd. De Guardia Civil weet niet goed wat ze met deze jongens aan moet en dat uit zich vaak in pesterijen en geweld. De agenten scheren de hoofden kaal van de jongens of pakken hun schoenen af. Ik heb ook veel littekens gezien van snijwonden, waarschijnlijk door politiegeweld.'

TRANENTREKKER

Met de keuze voor vluchtelingen als onderzoeks-onderwerp hebben de studentes het niet per se gemakkelijk voor zichzelf gemaakt. Marit: 'Ik ben best wel een emotioneel persoon, ik kan voor de tv zitten janken om iets in het nieuws. Maar ik weet van mezelf dat als ik emotioneel word, ik niet meer goed kan luisteren en de juiste vragen kan stellen.' Bij de vluchtelingen wist ze dan ook haar wetenschappelijke, objectieve houding te bewaren. 'Ik heb echt tegen mezelf gezegd: je bent nu hier en je hebt een taak. Je zit niet gewoon koffie te drinken, je moet informatie krijgen en analyseren. Maar na mijn bezoek aan de olijfboomgaard van Ali en Omar

heb ik zitten huilen in de bus terug naar Beiroet. Het regende, het was koud, en die mannen, vrouwen en kinderen daar liepen op blote voeten. Hun hele situatie was zo uitzichtloos.'

In het weblog dat ze tijdens haar verblijf in Melilla bijhield, schrijft Renee over twee jongens van 12 en 14 die op een nacht bij haar logeren. 'Hoewel we slaapplekken genoeg hebben, liggen ze samen overdwers in één bed. Nu heb ik altijd al een beetje een zwak voor slapende mensen, zeker kinderen, maar deze aanblik doet mijn hart breken. Ze hebben weinig gunstige vooruitzichten (...), de meesten zijn hun ouders kwijtgeraakt, ze ervaren hun ongewenstheid iedere dag, de straat is hun leerschool en ze hebben maar één droom: naar Europa. De oudste maakt de jongste wakker door zachtjes over zijn hoofd te aaien. Wat een tranentrekker dit. Ik laat ze de spullen in de badkamer gebruiken. Met hun haar in de gel en een wolk parfum om hen heen laat ik ze de deur uit, ieder met een gedoneerd rood rugzakje van een of andere liefdadigheidsorganisatie, een banaan en een flesje water in hun hand, mijn schamele donatie.'

'Die hele situatie was zó emotioneel', zegt Renee. 'Ik voelde op dat moment heel sterk dat deze jongens veel te jong waren om in deze situatie te zitten. En ik voelde me schuldig omdat ik ook iets wilde van ze, namelijk informatie voor mijn onderzoek. Ik besepte echter ook dat dit mijn eigen gevoelens waren en dat ik ze hierdoor juist tot "slachtoffer" maakte. Dat was zeker niet de intentie van mijn onderzoek.'

SCHULDIG

Het was niet de enige keer dat Renee zich schuldig voelde, of zich schaamde voor haar bevoorrechte positie. 'Als ik me claustrofobisch voelde in de afgesloten stad, kon ik de bergen in om frisse lucht op te snuiven. Het kostte me soms een uur, maar feitelijk kon ik zonder al te veel moeite de grens over. Terwijl er mensen zijn die wel tien pogingen hebben gedaan het hek over te klimmen. Daarbij voelde ik me soms machteloos, omdat ik niet veel meer voor hen kon betekenen dan hun ervaringen op papier te zetten.'

Ook Marit worstelde met die machteloosheid. 'Maar ik ben altijd oprecht geweest naar de mensen die ik sprak en ik had het idee dat ze mijn bezoeken waardeerden. Ze zeiden: Je bent niet zo'n journalist die maar één keer komt. Je zit al negen dagen bij mij in de tent, ook al regent het, ook al is het koud.'

Na hun thuiskomst hadden beide studentes nog wel wat te verwerken. Renee: 'Er hangt een nare sfeer in Melilla, aan alles zit een zweem van geweld. Maar boos worden heeft geen zin, dus krop je het op. Eenmaal thuis bleven de verhalen en gebeurtenissen door mijn hoofd malen, de hele tijd. Het voelt ook raar om het nu voor mijn scriptie allemaal in een theore-

tisch kader te gieten. Mijn bureau staat zo ver af van wat er daar is gebeurd.'

Marit ervoer na haar terugkeer in het veilige, stabiele Nederland een omgekeerde cultuurshock. 'Voor ik vertrok, ontploften er nog autobommen in Libanon. VN-medewerkers reden er in gepantserde wagens. Ik moest steeds goed kijken wat wel en niet kon en ik luisterde goed naar mensen als ze zeiden dat ik bij bepaalde bushaltes niet moest uitstappen. Ik was constant op m'n hoede. Toen ik terugkwam, hoefde dat ineens niet meer. Dat voelde zo raar. Mijn omgeving was veranderd, maar ik stond nog in de stand van Libanon.'

VLUCHTELINGENDEBAT

Met een Syrische vrouw heeft Marit nog altijd contact. 'Toen ik haar ontmoette, woonde ze bij haar schoonfamilie in een groot, half afgebouwd universiteitsgebouw. Zeven verdiepingen hoog, met kale, betonnen muren en elektriciteitsdraden die kriskras door het gebouw hangen. Er wonen daar 1500 mensen, van wie de helft kinderen. Ze is net zo oud als ik, 25. We whatsappen nog weleens, maar de verbinding is vaak slecht. Ze zit inmiddels met haar twee zoontjes in een opvangkamp aan de Syrisch-Turkse grens. Haar situatie is hopeloos, maar elke keer dat we contact hebben, vraagt ze of ze nog wat voor me kan doen, voor mijn onderzoek.'

Ook Renee voelt zich nog verbonden met de vluchtelingen die ze ontmoette, zij het op een minder directe manier: 'Ik heb me voor mijn onderzoek verdiept in het migratiebeleid en het vluchtelingendebat en ik wil daar in de praktijk iets mee blijven doen. Ik ben bijvoorbeeld actief voor Vluchtelingenwerk. Mijn onderzoek heeft me een beter inzicht gegeven in de realiteit van de vluchtelingenproblematiek. Dat inzicht mis ik in hoe er in Nederland over het onderwerp wordt gesproken.'

Ook Marit heeft moeite met de harde toon in het vluchtelingendebat. 'Ik probeer begrip op te brengen voor de mensen in Nederland die zich zorgen maken over het aantal vluchtelingen dat hierheen komt. Ik weet dat er in Nederland ook mensen zijn die werkloos en arm zijn en vrezend voor hun sociale positie. We moeten oog hebben voor hun situatie.' Maar, voegt ze eraan toe, 'in Libanon is er daadwerkelijk reden om ongerust te zijn. Het land heeft veel meer vluchtelingen en is veel instabieler. Voor de broers Ali en Omar is het heel lastig om het tentenkamp in stand te houden. Ze hebben zelf weinig inkomsten en vanuit de eigen gemeenschap krijgen ze steeds vaker de vraag waarom ze de vluchtelingen nog helpen. Toch houden ze vol. Ze zeggen: "Allah heeft deze mensen op ons pad gebracht. Nu is het aan ons om goed voor hen te zijn." Ik hoop dat we in Nederland ook zo gastvrij kunnen zijn.'

Marit de Looijer bezocht voor haar masteronderzoek onder meer een geïmproviseerd tentenkamp voor vluchtelingen in Libanon.

DISASTER STUDIES

Marit de Looijer en Renee Middendorp deden hun onderzoek in Libanon en Melilla binnen de mastertrack Disaster studies. Die richt zich op de sociale dynamiek en effecten van crises en rampen. Aan bod komen onder meer noodhulp, *disaster risk reduction* en vluchtelingenproblematiek. Disaster studies is een klein, maar groeiend thema binnen de universiteit, zegt universitair docent Bram Jansen van de leerstoelgroep Sociology of development and change. Hij houdt zich specifiek bezig met vluchtelingenvraagstukken en begeleidde de afgelopen drie jaar een stuk of twintig studenten die hun stage of afstudeeronderzoek hebben gedaan in landen als Kenia, Soedan, Libanon, Malta, Jordanië en Turkije.

'Disaster studies lijkt een beetje een vreemde eend in de bijt op deze universiteit, maar het past juist heel goed binnen het Wageningse domein', aldus Jansen. 'Vluchtelingenstromen hebben impact op de leefomgeving.' Studenten leveren met hun onderzoek een belangrijke bijdrage aan de kennis over de trends in de vluchtelingenproblematiek, aldus Jansen.

Spaanse activisten in Melilla betuigen met graffiti hun steun aan de vluchtelingen: 'Immigranten, alsjeblieft, laat ons niet alleen met de Spanjaarden'.

IN MIGRANTES,
POR FAVOR, NO
NOS DEJES
SOLOS CON LOS
ESPAÑOLES

WELKE VERENIGING PAST

Wageningen telt – naast talloze sport-, studie en hobbyclubs – zestien studentenverenigingen. De grootste zijn Ceres, KSV Franciscus en SSR-W, maar misschien voel jij je wel thuis bij een kleinere club voor christenen, scouts, homo's of (would-be)Brabanders.

tekst Sanne van der Mijl en Lieke de Kwant

BSG

(BRABANTS STUDENTEN GILDE VAN ONZE LIEVE VROUW)

Het Brabants Studenten Gilde is een grote vriendschapsgroep. Iedereen kent elkaar en kan goed met elkaar overweg. Daardoor weet je altijd waar mensen mee bezig zijn. Er is een hele gezellige sfeer en er zijn geen verplichtingen. Het is helemaal geen vereiste dat je uit Brabant komt.

WWW.HETBSG.NL

CERES

(WAGENINGSE STUDENTEN VERENIGING CERES)

Op W.S.V. Ceres ontstaan vriendschappen voor het leven. Een lidmaatschap geeft je studentenleven extra inhoud door commissies, besturen en nieuwe ontmoetingen. Wij zijn de grootste vereniging en daarmee is er ook het meeste mogelijk. Het is spannend om je studententijd in te gaan en je verlegt je grenzen.

WWW.WSVCERES.NL

DEI GRATIA

(DISPUUT DER C.S.F.R. TE WAGENINGEN)

Dei Gratia is kleine christelijke vereniging, geïnteresseerd in het christelijke geloof. Naast de Bijbelkring hebben we studiekring: we bekijken hoe studieonderwerpen met het christelijk geloof te maken hebben. Omdat we een kleine vereniging zijn, vinden onze borrels plaats in studentenhuizen.

WWW.DEIGRATIA.NL

DLV NJI-SRI

DLV Nji-Sri is de enige studentenvereniging in het centrum van Wageningen. Onze sociëteit is net een gezellige kroeg. Het is een kleine en gezellige vereniging waarbij de onderlinge banden sterk zijn. Daarnaast heeft Nji-Sri een groot netwerk van reünisten!

WWW.NJI-SRI.NL

ICHTHUS WAGENINGEN

Ichthus is een open vereniging waar je je niet anders hoeft voor te doen. Het is een gezellige groep die op zoek is naar diepgang en vriendschappen, zonder verplichtingen. Ichthus is niet studentikoos, ons bestuur draagt klompen! We hebben meerdere kerkelijke stroming binnen onze vereniging.

WWW.ICHTHUSWAGENINGEN.NL

IXESN

(INTERNATIONAL EXCHANGE ERASMUS NETWORK)

Binnen IxESN kom je in contact met internationale en Erasmus-studenten. We zijn een heus internationaal wereldje. Bovendien zijn wij geen exclusieve vereniging, je mag nog bij een andere vereniging lid zijn.

WWW.IXESN-WAGENINGEN.NL

ISOW

(INTERNATIONAL STUDENT ORGANIZATION WAGENINGEN)

ISOW heeft als hoofddoel mensen vanuit de hele wereld verbinden door activiteiten, feestjes en vooral cursussen. Op deze manier kunnen studenten elkaar iets bijleren. Het is een open vereniging met veel internationale studenten. De hele week kun je bij ons cursussen volgen van gitaar spelen tot salsa dansen.

WWW.ISOW-WAGENINGEN.ORG

K.S.V. FRANCISCUS

(KATHOLIEKE STUDENTENVERENIGING SINT FRANCISCUS XAVERIUS)

K.S.V. Franciscus is er voor mensen die meer willen beleven. We hebben altijd een goede sfeer en iedereen is welkom. Je krijgt de mogelijkheid gave dingen te organiseren, niets is te gek. Voor velen is dit een tweede thuis, het gaat verder dan een stamkroeg.

WWW.SITE.KSVFRANCISCUS.NL

NSW

(NAVIGATORS STUDENTENVERENIGING WAGENINGEN)

NSW biedt mensen de mogelijkheid te groeien in hun geloof en dit te combineren met feestelijkheid en gezelligheid. We zijn afkomstig uit meerdere kerkstromingen waardoor er meerdere interpretaties van de Bijbelteksten zijn. We kunnen veel van elkaar leren en dit werkt verbindend.

WWW.NAVIGATORSWAGENINGEN.NL

'T NOABERSCHOP

(STUDENTENVERENIGING UIT WAGENINGEN VOOR TWENTENAREN EN ACHTERHOEKERS)

Bij 't Noaberschap zijn er veel mensen uit Twente en de Achterhoek, waardoor je je thuishuis netwerk uit kunt breiden. Maar er zijn ook mensen uit andere delen van Nederland welkom! We zijn een vrijblijvende vereniging waarbij iedereen elkaar kent.

WWW.HETNOABERSCHOP.NL

SHOUT WAGENINGEN

(VERENIGING VOOR HOMO'S, LESBIENNES, BISEXUELEN, TRANSGENDERS EN TRAVESTIETEN)

Shout biedt ruimte aan homo's en lesbiennes om elkaar te ontmoeten in introductiegroepen, op thema- of caféavonden en op – vaak fraai aangeklede – feesten. Ook zet de vereniging zich in voor de emancipatie van lgbt's, onder meer door voorlichting te geven op scholen.

WWW.SHOUTWAGENINGEN.NL

SSR-W

(SOCIETAS STUDIOSORUM REFORMATORUM)

Bij SSR-W krijg je genoeg kansen en mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen. Deze kansen bestaan bijvoorbeeld uit organisatorische vaardigheden. Daarnaast kun je hier een groot netwerk opbouwen. We zijn heel vrijblijvend en je hoeft je plek niet te verdienen.

WWW.SSR-W.NL

BIJ JOU?

UNITAS

(JONGERENVERENIGING UNITAS)

Unitas is open jongerenvereniging voor jongeren van 16 tot 30 jaar. Unitas staat open voor alle verschillende mensen, activiteiten en ideeën. De vereniging heeft een los karakter, zonder veel verplichtingen. Daarnaast zijn gezelligheid en ondernemen belangrijk. Je kan binnen Unitas verschillende dingen leren en organiseren.

WWW.JVUNITAS.NL

VGSW

(VERENIGING VAN GEREFORMEERDE STUDENTEN TE WAGENINGEN)

VGSW is een actieve Christelijke vereniging die verschillende activiteiten organiseert. Er is ruimte om jezelf te ontwikkelen, je talenten te ontdekken en te groeien. Omdat we een kleine vereniging zijn kennen we elkaar uiteraard goed.

WWW.VGSW.NL

W.S.R. ARGO

Bij roeivereniging Argo krijg je de mogelijkheid om jezelf zowel fysiek als mentaal te ontwikkelen. Je zoekt je grens op. Als je traint krijg je discipline, waardoor je ook mentaal beter presteert. De focus ligt op de sport, maar daarnaast worden er ook verschillende activiteiten georganiseerd.

WWW.WSR-ARGO.NL

WSSFS

(WAGENINGSK STUDINTE SELSKIP FOAR FRYSKJE STUDZJE)

Iedereen mag bij WSSFS lid worden, hier hoef je geen Fries voor te zijn. Maar de spreektaal is wel Fries. Het mooie is dat je jezelf kan zijn, je hoeft niet je best te doen om erbij te horen. Je bent wie je bent.

WWW.WSSFS.NL

YGGDRASILSTAM

(STUDENTENSCOUTING WAGENINGEN)

Bij Yggdrasilstam is het gezellig, actief en je bent onderdeel van de natuur. Je kunt hier ook beginnen met scouting als je het nog nooit hebt gedaan. Het is eigenlijk een gezellige vriendengroep, ook buiten de scouting. Yggdrasilstam is een actieve vereniging waarbij je leuke en nieuwe dingen leert.

WWW.YGGDRASILSTAM.NL

Wageningen telt ook heel veel sport-, muziek- en hobbyverenigingen. Bovendien heeft elke opleiding een studievereniging. Kijk op www.wageningenur.nl/nl/show/Verenigingen voor een overzicht. ®

J.D. van Ketwich Verschuur

WAGENINGEN UR

De Bongerd

De Blauwe Bergen

AGRO BUSINESS PARK

Waar moet je zijn?

- 1 Forum
- 2 Campus
- 3 Orion
- 4 De Bongerd
- 5 Centrum
- 6 Torckpark
- 7 Stoas
- 8 Junushoff
- 9 Arboretum

Programma AID 2016 >>>

BSc PROGRAMMA AID 2016

VRIJDAG 19 AUGUSTUS

Inschrijvingen

Forum (11:00-14:00) 1

THIS IS IT! De eerste dag van een fantastische week! Hier ontmoet je jouw groepje en je AID-ouders en gaan jullie lekker samen lunchen.

Campus Games

Campus (12:00-16:00) 2

Studentenorganisaties en -verenigingen organiseren allerlei leuke spellen en activiteiten. De perfecte manier om je AID groepje te leren kennen en de eerste punten voor de Ranking te verdienen!

Opening

Campus (20:00-00:00) 2

Dit is de officiële, feestelijke opening van deze fantastische week! Met optredens van verschillende dj's en een spetterende opening door het AID Bestuur!

ZATERDAG 20 AUGUSTUS

Crazy88

Centrum (12:30-15:30) 5

Door middel van allerlei gekke spelletjes en opdrachten ga je op ontdekkingsstocht in het centrum van Wageningen. Leer de stad kennen en verdien punten voor de Ranking!

Straattheaterfestival

Centrum (20:00-23:00) 5

Het hele centrum van Wageningen staat op z'n kop! Overal zijn straatartiesten te vinden die je de hele avond zullen vermaken, dus komt dat zien!

ZONDAG 21 AUGUSTUS

Religieuze ochtend

Orion (optioneel) (9:30-11:00) 3

Op zondagochtend is er een studentenkerkdienst in het Orion, georganiseerd door de christelijke studentenverenigingen. De verenigingen presenteren zich hier ook op een kleine markt.

Jaarlijkse luchtfoto!

Sportcentrum De Bongerd (12:00-13:00) 4

Op de jaarlijkse luchtfoto staan alle AID-lopers! Dus zorg dat je erbij bent met je groepje en zoek een mooie plek!

Sportdag

Sportcentrum De Bongerd (13:00-17:00) 4

Tijdens de sportdag maak je kennis met alle sporten die Wageningen te bieden heeft. Je kunt allerlei leuke clinics volgen en op de sportmarkt zijn alle studentensportverenigingen vertegenwoordigd, aan wie je al je vragen kan stellen en waar je jezelf kan inschrijven voor een sportvereniging!

Openluchtfilm

Torckpark (20:30-23:00) 6

Op zondagavond kun je even lekker ontspannen tijdens de traditionele openluchtfilm. Studenten uit heel Wageningen nemen, banken, kussens, stoelen en matrassen mee om lekker te gaan genieten van de film!

MAANDAG 22 AUGUSTUS

BSc studiedag

Campus (12:30-17:00) 2

Tijdens de studiedag leer je je studiegenoten kennen. Je krijgt de eerste belangrijke informatie over je studie en je maakt kennis met je studievereniging.

BBQ

Campus (16:00-19:00) 2

Vandaag eet je samen met je studiegenoten. Over de gehele campus kun je gezellig in groepjes BBQ-en.

Crossing Borders

Campus (20:00-23:00) 2

Deze avond krijg je de mogelijkheid om culturen uit de hele wereld te ontdekken. Op de campus zijn workshops en optredens te zien uit allerlei verschillende landen, dus *cross the borders and discover the world!*

DINSDAG 23 AUGUSTUS

Workshops & Lounge

diverse locaties (13:00-16:00)

Grijp je kans om binnen te kijken bij verschillende verenigingen en organisaties door een leuke workshop te volgen! Op verschillende locaties in Wageningen kun je leuke dingen doen, zoals zeilen op de Rijn of graffiti spuiten, of gewoon lekker relaxen in de lounge!

Biercantus

Campus (20:30-23:00) 2

Het onderdeel dat je niet mag missen is natuurlijk de biercantus! Zing je longen uit je lijf en laat het bier rijkelijk vloeien! Luister goed naar het praesidium, of je zal de natte straf moeten ondergaan!

Comedy Crawl

Centrum (20:30-23:00) 5

In allerlei kroegjes in Wageningen kun je onder het genot van een drankje genieten van een avondje lachen! Verschillende cabaretiers zullen in meerdere rondes optreden in cafés... dit wil je niet missen!

WOENSDAG 24 AUGUSTUS

Informatiemarkt

Arboretum (13:00-17:00) 9

Alle verenigingen en organisaties die Wageningen heeft verzameld op een grote markt! Ontdek bedrijven en verenigingen, schrijf je in en scoor de vetste goodies!

AID Festival

Campus (17:00-00:00) 2

Om een fantastische week knallend af te sluiten, is er het AID Festival met bands en dj's, een lounge en food trucks om je honger te stillen, is de ultieme afsluiting van deze week!

Diner

diverse locaties (16:00-20:00)

Elke dag eet je met je AID groepje op een andere locatie, zoals bij studentenverenigingen of bij een cateraar. Zo krijg je de verenigingen in Wageningen op een nieuwe leuke manier te zien!

NACHTPROGRAMMA

23:00- ...

Naast het reguliere programma van de AID zorgen de studentenverenigingen ervoor dat je je geen enkele nacht hoeft te vervelen met een vullend nachtprogramma! Ontdek de verschillende verenigingen en vier elke nacht een mooi feestje!

Blijf op de hoogte! Download de AID-app

De Algemene Introductie Dagen (AID) Wageningen heeft een app!

Hier kunnen alle deelnemers en mentoren een persoonlijk programma vinden en informatie over je groep. De meeste inhoud is offline te bekijken dus je hoeft geen internetconnectie te hebben om het te bekijken!

Daarnaast is er ook een socialmediafeed met twitter, facebook en foto updates zodat je altijd up-to-date blijft. Het is een must-have voor alle AID'ers! Doe je niet mee aan de AID? De app laat ook de open evenementen zien.

Kijk op www.aidwageningen.nl

MIS NIKS

Het laatste nieuws vind je op resource-online.nl

 Resource.WageningenUR

 ResourceWUR

RESOURCE
Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

IS HET TE DRUK?

Wageningen Universiteit is populair. Het aantal eerstejaarsbachelors is in tien jaar tijd bijna verdrievoudigd. Ook dit jaar zet de groei door en wordt de campus weer drukker. Gezellig? Of irritant?

tekst Lucas du Pré illustratie Henk van Ruitenbeek

Suzan van Olderen

Schoonmaakster in Orion

‘Ik kan goed merken dat het drukker is dit jaar. Dat merk je aan de rotzooi. **Ieder jaar wordt het weer een beetje drukker en ieder jaar weer een beetje smeriger.** Logisch natuurlijk,

hoe meer mensen, hoe viezer het is.

Vooraf de lokalen op de derde en vierde verdieping zitten altijd helemaal vol studenten. Daar ligt dan ook de meeste rotzooi. Ik werk zes uur per dag en draai een ochtenddienst en een avonddienst.’

Fred Jonker

Beleidsmedewerker informatievoorziening (en roostermaker)

‘Het zou me verbazen als het niet drukker zou zijn op de campus. Er zijn nu meer studenten en het aantal studenten dat afstudeert, is veel kleiner dan het aantal nieuwe eerstejaars. **Op dit moment passen alle studenten in de lokalen.** Het is krap aan, maar het past.’

Peter van Leeuwen

Masterstudent Internationaal Land en Water Beheer

‘Het wordt ieder jaar drukker en dit jaar is het eigenlijk te druk. Wifi in de gebouwen als Forum en Orion hapert. En dan vooral op momenten dat er veel mensen zijn. Voorgaande jaren was dat niet zo. Je fiets kun je nergens meer parke-

ren. **Misschien moet de universiteit stoppen met promotie totdat er weer ruimte is om de groei op te vangen.’**

Jannes Kamp

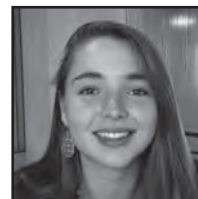

Leidinggevende bij cateraar Cormet in Forum

‘Het is dit jaar drukker bij ons dan voorgaande jaren. Ik schat zo’n 5 procent meer mensen. We hebben ons daar wel op voorbereid. Zo hebben we dit jaar een saladebar erbij

gekregen, meer verpakte broodjes en we doen veel live cooking. **Voor ons geldt: hoe meer klanten hoe beter.** Het is wel belangrijk dat de doorstroming bij de kassa’s goed blijft gaan. Dit zorgt anders voor lange rijen en te veel mensen in de kantine. Sinds dit jaar kun je bij de kassa’s pinnen zonder je pincode in te voeren. Dat scheelt tijd bij het afrekenen en komt de doorstroming ten goede.’

Hanneke van Keulen

Bachelorstudent Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen

‘Ik vind de drukte wel meevallen. Er is dit jaar veel meer doorstroming op de campus: de nieuwe busbaan en bredere fiets- en looppaden. Daardoor is het met zoveel studenten

goed te doen. Aan een paar dingen merk je het wel. In de pauzes zijn er geen lunchplekken te krijgen. **En overal staan fietsen geparkeerd. Dat verpest het hele image van de campus wel een beetje.** De universiteit moet gewoon doorgaan met het werven van nieuwe studenten, maar zorg wel voor betere faciliteiten, zoals lunchplekken, zitplekken en fietsenstallingen.’

Dan Lu

Masterstudent Leisure Tourism and Environment

'Ik heb mijn bachelor gedaan in China, Macau. Ook daar zat ik op een campus, maar het was daar veel rustiger dan hier. Er liepen maar 2000 mensen rond inclusief de docenten.

Het is dus wel even wennen hier. Doordeweeks is het druk. Vooral tijdens de lunch op het Forum. Onmogelijk om dan een zitplaats te krijgen. Toen ik aankwam in Wageningen moesten veel studenten zich registreren. Ook dit zorgde voor lange rijen, maar die zijn nu weg.'

Corné van den Berg

Masterstudent Biotechnologie

'Er zijn wel meer studenten maar last heb ik er niet van. Rond etens-tijd is het heel druk in De Bongerd, maar als je het sporten gewoon goed plant, is het prima te doen. **De tafeltjes in Forum zijn in de lunchpauze**

grotendeels bezet, maar je kunt ook ergens anders afspreken. De fietsenrekken waren de eerste weken ook heel vol. Dat is niet ideaal, maar het ergste lijkt achter de rug. Eigenlijk vind ik het gewoon heel gezellig dat er meer mensen op de campus rondlopen.'

SOUNDBITES

Meer meningen van studenten? Kijk naar Soundbites op Resource-online.nl

Koraal redden met een tandenborstel

Koraalriffen hebben veel te lijden. Ongerept rif wordt steeds zeldzamer. Is daar wat aan te doen? Kun je koraal herstellen? Ja, dat kan. Wageningse studenten en wetenschappers pionieren voor de kust van Kenia.

tekst Roelof Kleis foto's Ewout Knoester

De koraalriffen voor de kust van het Keniaanse vissersdorpje Shimoni, net boven Tanzania, zijn prachtig. De plaatselijke duikschool Pilli Pipa verdient er een goede boterham aan. Toch stuit je onder water soms zomaar op kapotte stukken rif. Puinveldjes. Alsof er een bom is ontploft.

En dat is precies wat er is gebeurd, legt Ronald Osinga uit, koraal-expert van de nieuwe leerstoelgroep Marine Animal Ecology (zie kader). 'Die plekken ontstaan doordat vissers vissen met dynamiet en nitraatbommen, een bekende methode in de tropen. Het is absoluut verboden, maar de controle is matig. Daarnaast maken ook ankers van boten veel stuk.'

Die schade is te herstellen. Wageningen wetenschappers en studenten zetten momenteel een herstelprogramma op poten. REEFolution heet de kersverse stichting die dit herstelwerk handen en voeten wil geven. Te beginnen dus voor de kust van Shimoni.

REEFolution is een initiatief van de Oosterbeekse rozenkweker Eric Stokman. Hij kweekte zijn rozen tot voor kort in Kenia en duikt regelmatig bij Pilli Pipa, dat gerund wordt door een Nederlander. Stokman is lid van de Heiduikers in Ede, de club waar ook Tinka Murk duikt, kersvers leerstoelhouder van Marine Animal Ecology. Daarmee zijn de puzzelstukjes gelegd.

DROOMSTAGE

REEFolution wil samen met de lokale bevolking werken aan herstel en bescherming van het koraalrif. Dat is goed voor het rif, goed voor de vissers, goed voor het toerisme en dus voor de duikschool die nauw bij het project is betrokken. Wageningen UR levert en ontwikkelt de wetenschappelijke kennis en kunde om een en ander te realiseren. REEFolution moet niet minder dan een omwenteling teweegbrengen, licht Osinga de naam toe. 'Op deze plek in Oost-Afrika wordt aan rifherstel en -beheer nog vrijwel niets gedaan. Samen met de bevolking willen we hier draagvlak voor creëren.'

Als wegbereiders stuurden Osinga en Murk twee studenten op pad, die net terug zijn van vier maanden pionieren. 'Een droomstage', zegt masterstudent Michelle Marijt. Samen met Ewout Knoester kreeg ze de opdracht de boel te verkennen en de mogelijkheden voor koraalkweek in kaart te brengen. Concreet: constructies ontwerpen waarop je koraal kunt laten groeien. Marijt: 'Een criterium was dat we materialen zouden gebruiken die lokaal verkrijgbaar en goedkoop zijn. Staaldraad, pvc-buis, nylontouw, cement.'

Drie van die constructies zijn uitgetest. Een zwevende 'kerstboom' van pvc, een tafel en een zwevend plateau. Kosten per object: 15 tot 85 euro. Wie zegt dat wetenschap duur moet zijn?

Voorlopig lijkt de kerstboom als beste uit de bus te komen. De boom van pvc-buis hangt recht op in het water, naar boven getrokken door een boei en aan de bodem verankerd met een emmer beton. Stukjes koraal hangen als kerstballen aan de takken. Door het anker varieert de lichtval met het tij. Licht is essentieel voor koraal. Bij het plateau zweeft het koraal op constante afstand tot de oppervlakte en bij de tafel hangt het vlak boven de bodem.

TANDENBORSTEL

Omdat het schoonmaken van de constructies essentieel is voor de kweek, verdwenen Marijt en Knoester per testlocatie eens per week voor anderhalf uur onder water, gewapend met een tandenborstel. 'Ik had nog maar weinig duikervaring toen ik naar Kenia ging. Nu heb ik 130 duiken van gemiddeld anderhalf uur gemaakt.' En hoezo is schoonmaken saai? 'Er gebeurt altijd wel iets', vertelt Marijt enthousiast. 'Komt er opeens een school vissen voorbij zwemmen. Of zo'n enorme *batfish*.' Ze spreidt haar armen. 'Daar kan ik echt van genieten.' Tussen de schoonmaakbeurten door werd een meetprogramma doorlopen om de groei, de gezondheid en de begrazing door vissen in kaart te brengen.

De kweekconstructies zijn de kraamkamers van het project. Het uiteindelijk uitzetten van het koraal is de tweede fase, legt Osinga uit. 'Daar moeten we nog aan beginnen. Daarvoor hebben we onder andere een flessenrif bedacht, een blok beton met daarin gegoten zestien lege wijnflessen uit het restaurant van de duikschool. In de flessenhalzen stoppen we stukjes gekweekt koraal, dat na verloop van tijd het glas en beton overgroeit. Over een jaar of tien zie je er niks meer van.'

Glas en beton? 'Het zijn inerte materialen, dus je vervuult het milieu er niet mee', verdedigt Osinga die aanpak. 'Maar je hebt gelijk, het zijn geen natuurlijke substraten en in feite is het een lapmiddel. Maar als wij netjes met onze oceanen omgaan, was dit niet nodig geweest. Deze aanpak wordt wereldwijd toegepast, maar we willen uiteindelijk wel naar natuurlijke materialen toe.'

VLUCHTHEUVEL

REEFolution is meer dan natuurbouw alleen. Als wetenschapper wil Osinga begrijpen wat er nodig is voor de ontwikkeling van een volwaardig rif. 'Dat heeft ook een sterke relatie met wat ik op het lab in Wageningen doe. De primaire interesse is: wanneer groeit een rif en wanneer niet? We willen weten wat de rol van vissen is in die ontwikkeling. Vissen zijn essentieel voor het onderhoud van een koraal. Met kooiexperimenten, waarbij je bepaalde vissen buitensluit, gaan we daar dit voorjaar onderzoek naar doen.

De nieuwe aanwas van koraal is een ander onderzoeksthema. Een rif is pas echt gezond als er spontaan via seksuele voortplanting nakomelingen ontstaan. Ik wil weten of en wanneer er nieuwe larven komen.'

Maar Osinga denkt ook verder dan het opknappen van kapotte riffen. 'Mijn grote droom is een klimaatbestendig rif te maken', verklapt hij. 'Een refugium voor koralen. Een groot drijvend rif in de oceaan, dat verankerd is aan de bodem. Zo'n rif op ongeveer vijftien meter diepte, in een goed gemengde waterlaag, moet de temperatuurschokken ten gevolge van klimaatverandering ondervangen.' Een rif als vluchthaven voor bedreigd koraal. Als een soort ark van Noach. 'Afhankelijk van de soort en omstandigheden doet koraal er 10 tot 20 jaar over om van niks naar een volgroeid rif te komen', doceert Osinga. 'Dat hoop ik dus nog mee te maken.'

Meer weten over REEFolution?

Lees de eerdere berichten en bekijk de video op resource-online.nl.

ECO-ONTWERP

Marine Animal Ecology is de nieuwe leerstoelgroep waar hoogleraar Tinka Murk afgelopen najaar voortvarend mee van start ging. De groep telt naast Murk twee staffleden en zes promovendi. 'Wij willen mariene ecosystemen doorgronden en begrijpen hoe die zich aanpassen aan verandering', vat ze de kern van het onderzoek samen. 'En vanuit dat begrip willen we zorgen voor een meer eco-geïnspireerd ontwerp. De natuur gebruiken mag, maar doe het dan wel slim, zodat het ecosysteem er liefst zelfs op vooruitgaat.' Murk is voorzitter van REEFolution. De leerstoelgroep is ondergebracht in Zodiac.

SPIDERMAN

Je kúnt als Spiderman tegen de muur oplopen. Allen moet je dan wel schoenmaat 145 hebben, beweren wetenschappers van de universiteit van Cambridge. Voor mensen niet haalbaar dus. De gekko is het grootste beest dat met plakvoeten uit de voeten kan. Groter is volgens de geleerden evolutionair gezien niet mogelijk. Nu is het dus ook wetenschappelijk bewezen: Spiderman bestaat niet.

MENSENPOEP

De Romeinen bedachten het toilet, het badhuis en het riool. Maar gezonder zijn ze er niet van geworden, toont Brits archeologisch onderzoek aan. Het aantal darmparasieten nam toe in plaats van af. Mogelijk omdat ze mensenpoep gebruikten om het land mee te bemesten.

DATEN MET DIEREN

Succes op de huwelijksmarkt neemt aanzienlijk toe als je er een huisdier op nahoudt. Dat blijkt uit Amerikaans onderzoek onder alleenstaanden. Een derde van de vrouwen en een kwart van de mannen gaf aan een toekomstige partner aantrekkelijker te vinden met een huisdier. Vooral honden doen het goed. Twee voorbehouden: de alleenstaanden hadden allemaal zelf een huisdier en het onderzoek werd gesponsord door een dierenwinkelketen.

GASTEN

Een doorsnee Amerikaans huis in de buurt van North Carolina State University telt meer dan 500 verschillende insecten. Blijkt uit noest spoorwerk van lokale wetenschappers. Veel van die insecten zijn overigens dood en aan komen waaien of meegelift met de bewoners. We delen ons huis dus met veel gasten. Lange leve de biodiversiteit!

Tekst
Rob
Ramaker

AID AFLEVERING MORTIERSTRAAT 14B <<

Wat vooraf ging: De ruige Bianca en de veel rustigere Vera hebben besloten samen mentormamma te worden tijdens de Algemene Introductiedagen (AID).

Stofvrij

‘Proost!’, zei Bianca. Ze zat met Vera op het balkonnetje. Hun blote benen lagen op de rand en ze hadden een glaasje prosecco in de hand. Beiden hadden net hun vakantie-spullen uitgepakt en de woonkamer iets gefatsoe-

ILLUSTRATIES: KIM PETERSE

neerd. Het wachten was op hun eerste AID-kindje, een jongen die de hele week in huis zou slapen omdat hij nog geen kamer had. Toen de bel ging, trok Vera aan het touw om de deur beneden te open te doen en zette haar vriendelijkste gezicht op. ‘Ga jij maar eerst, lieverd’, hoorde ze een vrouwenstem zeggen. Even later verscheen er een verlegen jongen bovenaan de trap. Hij had vet haar en een vlassig snorretje. Naast zijn neus prijkte een gelig puistje.

‘Welkom’, zei Vera zo lief mogelijk. ‘Ik ben Vera, en jij bent vast Hans.’ De jongen knikte, maar lachte niet terug. Hij bleef een beetje onwennig bij de ingang staan tot zijn moeder hem naar binnen duwde. ‘Hij vindt het een beetje eng’, zei ze met vertrouwelijke stem tegen Vera, terwijl ze een arm om de jongen heen sloeg. ‘Het is ook wel een hele stap, onze jongen wordt al groot.’ Hans kromp ineen van schaamte, maar zijn moeder ging in één adem door. ‘Waar slaapt Hans?’

In het uur dat volgde gaf Vera een rondleiding door het huis, begeleid door constant commentaar van De Moeder. ‘Het is wel stoffig zeg, dat is

niet goed voor Hans. Astma.’ En: ‘Is er wel een stille plek in huis, want Hans is een lichte slaper.’ Toen het Vera bijna te veel werd, kwam Bianca van het balkon.

‘U moet vast nog ver rijden. Als u nou lekker naar huis gaat, dan helpen wij Henk wel met zijn schoonmaaktaak.’ ‘Hij heet Hâns’, zei De Moeder beduusd en ze wilde verder protesteren, maar Bianca begeleidde haar naar de deur. ‘Loslaten is moeilijk, maar bij ons is hij in goede handen.’

Zodra ze weg was, bood Bianca de jongen een biertje aan, wat hij weigerde ‘omdat het niet goed was voor zijn jonge hersenen’. ‘Je kunt ook thee zetten’, zei Bianca met een zucht, en ze verdween naar het balkon.

Even later verscheen Vera naast haar. ‘Hij lust geen groente’, zei ze ongelovig. ‘Ik heb hem het wifi-wachtwoord gegeven, dus hij redt zich maar.’ Bianca lachte gemeen. ‘Heb je het soms over Hâns? Volgens mij past zijn matras nog wel in de gangkast. Lekker rustig en stofvrij.’

Meer Mortierstraat vind je op resource-online.nl of check facebook

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Met de uni naar het buitenland

OUT OF THE BOX

Ben je het regenachtige Nederland ook even helemaal zat? Wil je graag meer van de wereld zien of ben je op zoek naar een manier om andere culturen te leren kennen? Dan biedt Wageningen verschillende mogelijkheden om naar het buitenland te gaan. Resource zet wat opties voor je op een rijtje.

SCOOR EEN PARTNER MET ERASMUS

Als je voor een langere periode (drie tot twaalf maanden) naar een Europees land wilt, kun je kiezen voor het uitwisselingsprogramma Erasmus+. Daar kun je tweemaal in je studie gebruik van maken, eenmaal om vakken te volgen en eenmaal voor je stage. Je krijgt er zelfs een vergoeding voor: tussen de 150 tot 270 euro per maand voor studie en tussen 270 en 390

euro per maand voor een stage. Voorwaarde is wel dat je de taal spreekt en dat je tijdens je verblijf voldoende studiepunten haalt. Weet wel waar je aan begint: uit een recent onderzoek van de EU blijkt dat een op de vier Eras-

musgangers zijn of haar levenspartner ontmoet tijdens het verblijf in het buitenland. Dit zou al tot een miljoen kinderen hebben geleid...

STAGE OF ONDERZOEK: NUTTIG MAAR SOMS DUUR

Masterstudenten kunnen ervoor kiezen om hun thesis of stage in het buitenland te doen. Een prima gelegenheid om ervaring op te doen en te bewijzen dat je zelfstandig onderzoek kunt doen. Je moet dat echter wel zelf regelen en ook de kosten zijn voor eigen rekening. Het gemakkelijkste is meestal om aan te sluiten bij projecten van PhD-studenten, maar ook dan is de vliegreis meestal voor eigen rekening. Wel zijn bepaalde fondsen soms bereid om een deel van je kosten voor hun rekening te nemen. Voor een overzicht van alle fondsen en de voorwaarden kun je kijken op wageningenur.nl onder Fondsen. Het is aan te raden om op tijd te beginnen met zoeken omdat het tijd kost om alles te regelen.

NAAR AFRIKA VOOR STUDIE & FUN

Al enkele jaren organiseert PhD-student Iris de Winter van de leerstoelgroep Resource Ecology (REG) in februari en in de zomervakantie reizen naar Afrika. Deze reizen gaan naar verschillende landen in Zuidelijk Afrika, waaronder Namibië, Botswana & Zimbabwe of zuid-Afrika. Tijdens deze 'studentensafari's' leer je van alles over de natuur, verschillende soorten planten en dieren, adaptatie en natuurbehoud. De kosten zijn wel redelijk hoog, namelijk tussen de 1500 en 2000 euro, voor drie a vier weken, exclusief vlucht, maar je kunt er wel 3 ECTS voor aanvragen. Studenten van alle studierichtingen mogen deelnemen, en zelfs studenten van andere universiteiten zijn welkom. Voor meer informatie

kun je de website africa.varikama-vno.nl bekijken.

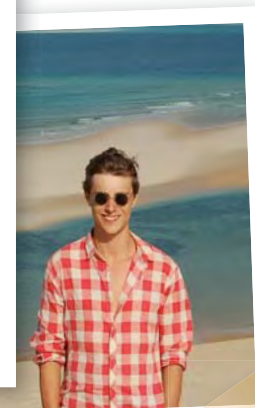
Studieverenigingen organiseren ook wel eens uitjes naar het buitenland in de zomer, die dan deels educatief zijn. Biologica doet dit bijvoorbeeld om de twee jaar, met iedere keer een andere bestemming. De volgende reis zal plaatsvinden in 2015, maar de bestemming is nog onbekend. De kosten bedragen ongeveer 600 euro.

VAKEXCURSIE NAAR DE PYRENEËN

Soms komt een tripje naar het buitenland helemaal vanzelf. Bij sommige vakken ga je een week of zelfs langer naar het buitenland om bijvoorbeeld wat over de flora of fauna daar te leren of om een vergelijking met Nederland te kunnen maken. Voorbeelden zijn *Biology of Invertebrates and Lower Plants* (twee weken Franse kust), *Webs of Terrestrial Diversity* (twee weken Pyreneeën) en *Field Training land-atmosphere Interactions* (twee weken Spanje). Een eigen bijdrage ligt veelal tussen de 100 en 250 euro.

SPORTIEF

Voor sportieve studenten zijn er ook redelijk wat goedkope mogelijkheden. Veel sportverenigingen organiseren regelmatig meerdaagse reizen in het buitenland rondom de sport die ze beoefenen. Een voorbeeld is Ibex, de klimvereniging van Wageningen, die regelmatig klimweekenden in België, Duitsland, Luxemburg of Frankrijk organiseert. Verder zijn er surfweekenden, kajakweekenden en langlaufweekenden. Een ander moment om er even sportief tussenuit te gaan is in de herexamenweek begin februari, wanneer Thymos een wintersportweek organiseert. Veel studentenverenigingen organiseren hun eigen wintersportreises. Nicole Janssen

>> HET ECHTE WERK

‘IK WEET NU DAT IK NIET GA EMIGREREN’

Wie? Bram Wennekes, masterstudent Earth and environment**Wat?** Stage aan de University of Calgary**Waar?** Calgary, Canada

‘In 2013 was er een grote overstroming van de Bow River, waardoor het hele centrum van Calgary blank stond. Rails waren ontwricht en het asfalt lag schots en scheef. Ik bracht tijdens mijn stage het sedimenttransport van de Bow in kaart met modellen en literatuuronderzoek. Sediment veroorzaakt erosie, dus je wilt weten hoe en waar dit sediment zich verplaatst om zo de erosie te kunnen verminderen of voorkomen. De Bow is een smeltwaterrievier en als het water te snel wegstroomt, kan de rivier niet als drinkwaterbron worden gebruikt. Ik vond het modelleren heel leuk en het model bleek redelijk te kunnen voorspellen hoe het sedimenttransport verloopt tijdens een overstroming.

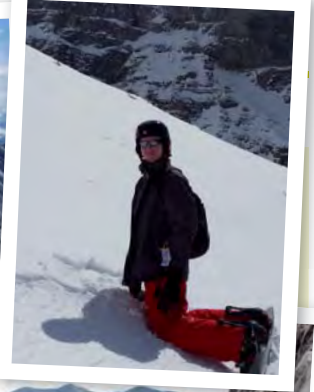
De voorbereidingen voor mijn stage waren moeilijker dan de hele stageperiode. Ik heb ongeveer twintig bedrijven aangeschreven en kreeg slechts één reactie. Uiteindelijk ben ik via studenten die eerder in Canada stage hadden gelopen, via een Nederlands bedrijf en via de City Council van Calgary bij de University of Calgary terechtgekomen.

Tijdens mijn stage heb ik veel mensen ontmoet. Ik heb me aangesloten bij diverse outdoorclubs die regelmatig eropuit trokken om te gaan hiken, klim-

men, wintersporten of scramblen, een combinatie van wandelen en klimmen of klauteren. Daarnaast ben ik een keer uitgenodigd door mijn begeleidster voor een paasetentje. Haar dochter, die even oud is als ik, vroeg me vervolgens om samen met haar vriend en zijn huisgenoten naar een muziekfestival te gaan, vergelijkbaar met Pinkpop. Het was op een supermooie locatie op een heuvel, met een kloof op de achtergrond. Het had iets weg van een natuurlijk theater. Op de universiteit heb ik met weinig studenten contact gehad, omdat ik bij mijn begeleidster op de kamer zat. Dat vond ik wel jammer.

Ik weet nu in ieder geval dat ik niet ga emigreren. Je leert snel nieuwe mensen kennen, maar ik vind het fijn om ook bij familie langs te gaan. Op een gegeven moment was ik het ook zat dat ik alles moest plannen, omdat ik de mensen nog niet goed genoeg kende om spontaan bij ze langs te gaan. En soms is het fijn om face to face Nederlands met iemand te kunnen praten.’

Ⓜ MvdH

‘IK HEB EEN HYENA EEN KOPSTOOT GEGEVEN’

Wie? Jip Vrooman, masterstudent Forest and Nature Conservation & Aquaculture and Marine Resource Management**Wat?** Thesisonderzoek naar het effect van olifanten op vegetatie**Waar?** Botswana

‘Mijn onderzoek ging over het effect van olifanten op de hoogte van vegetatie, in relatie tot de afstand met water. We verwachtten dat veel olifanten in de buurt van de meren in het park bleven en daar dus veel van de begroeiing opaten. Voor het veldwerk kampeerden we steeds voor een paar weken op een plek in het park. Met twee jeeps, volgeladen met eten, drinken, tenten en onderzoeksmateriaal reden we de bush in. Na een ontbijtje gekookt op een gasbrander, trok ik in alle vroegte het veld in om bomen op te meten en de soorten vast te stellen. Een andere student deed hetzelfde met grassoorten. Het was best geïsoleerd; tijdens onze eerste trip zijn we helemaal niemand tegengekomen. We hebben wel allerlei beesten voorbij zien komen: hyena's, olifanten, buffels. Vooraf dacht ik: oh olifanten, wat leuk en cool. Maar eigenlijk zijn ze best gevaarlijk. Een keer stond er een olifant maar zes meter bij ons vandaan. Dat was prachtig, maar ook wel heel spannend. ‘Niet bewegen, niet bewegen!’, zei onze begeleidster. Want als ze schrikken kunnen ze op hol slaan. De nacht dat ik in mijn tentje wakker werd door het gejuik van hyena's staat me ook nog helder bij. Ik hoorde dat ze dichtbij waren, en ineens voelde ik een harde bonk tegen m'n tent – ik heb gewoon een

hyena een kopstoot gegeven. De rest van de tijd brachten we door in Maun, de stad waar het onderzoeksinstituut zat. Daar voerden we data in en troffen we voorbereidingen voor de volgende trip naar het veld. We gingen ook wel eens stappen met locals. Dan was ik samen met de andere student de enige witte in de hele bar. Iedereen vond ons dan heel interessant en kwam naar ons toe om een hand te geven. Dat voelde wel een beetje gek. De Botswanen zijn aan de ene kant heel wereldwijd en modern, maar aan de andere kant geef je voor je trouwt wel een aantal koeien aan de familie van je aanstaande. Ook zijn veel Botswanen gelovig – zo ook mijn begeleidster. Dat leidde nog wel eens tot diepgaande discussies als we 's avonds rond het kampvuur zaten.’

Ⓜ JB

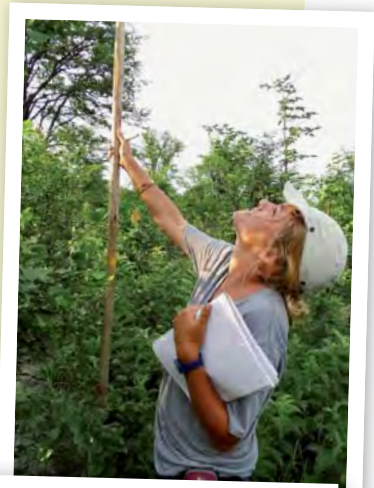

FOTO: MATEJ KASTELIC/SHUTTERSTOCK.COM

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Griekenland

In het nieuws: Griekenland verwacht dit jaar 25 miljoen toeristen. Dat is meer dan ooit en komt deels omdat toeristen Turkije links laten liggen. Naar schatting brengt het toerisme 15 miljard euro in het laatste, 800 miljoen euro meer dan vorig jaar. Toen kwamen er 23,5 miljoen buitenlandse toeristen naar Griekenland.

Commentaar door Ioannis Mougiakos, PhD-student Microbiologie

'In Griekenland, waar ik vandaan kom, is het niet gebruikelijk om naar een ander land op zomervakantie te gaan. Dat zit niet in onze mentaliteit: voor ons bestaat vakantie uit zon, zee, strandcafés en verse zeevruchten. Dat heeft Griekenland zelf al te bieden, daarom is het bij ons gebruikelijk om bijvoorbeeld andere Griekse eilanden en steden te verkennen. Ik kom zelf uit Athene en mijn moeder uit Nafplio waar ik in de zomer veel tijd doorbracht. Beide toeristische plaatsen. Van kinds af aan ben ik gewend aan de grote stroom toeristen. Zelfs aan de 'sokken in sandalen' die veel oudere toeristen dragen. We voelen ook de verplichting om gastvrij en vriendelijk te zijn. Het voelt toch als een eer dat mensen naar Griekenland komen voor hun vakantie.

Veel mensen hebben werken 's zomers in een bar als vakantiewerk. Sinds de crisis wordt dat ook door oudere mensen gedaan. Dat is vaak hard werken, waarbij je soms twaalf tot veertien uur op een dag draait. Maar je kan er ook flink wat geld mee verdienen. Je krijgt dan in een maand wat je normaal in twee of drie maanden zou verdienen. Vooral dankzij de vele foaien. Een goede vriend van mij werkt bijvoorbeeld bij een strandclub en verdient in de zomermaanden evenveel als wat hij normaal in een jaar zou verdienen.

Zelf heb dat nooit zo'n vakantiebaan gehad. Na mijn studies vond ik snel een vast werk. Wat wel lastig is, is dat tijdens mijn vakantie al mijn vrienden werken. Ik kan dus niet met vrienden op vakantie gaan. Daarom zoek ik ze meestal op. Dan zie ik ze een paar uur en gaan zij weer aan het werk. Op die manier heb ik tijd om rond te kijken en mooie plaatsen te bezoeken'. CN

WAVV ORGANISEERT TRAININGEN VOOR STUDENTEN

Bij voldoende belangstelling wordt een studententeam opgezet.

Bij WAVV is al ruim 90 jaar het plezier in het 'spelletje' belangrijk. We zijn de hoogst spelende Wageningse voetbalclub. We willen dat spelers zich goed kunnen ontwikkelen, maar ook kunnen ontspannen tijdens een feestje in onze kantine. De velden van WAVV bevinden zich op 500 meter van de WUR campus.

INTERESSE?

Kom langs of neem contact op met albert.sikkema@wur.nl

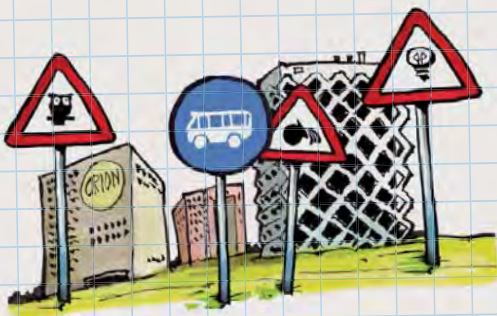
Amino:
'Ik ben gevlucht uit Somalië. Nu wil ik graag weer studeren.'

Geef om talent en maak deze studie mogelijk!
Kijk op www.uaf.nl

Wageningen versus

De Wageningse universiteit krijgt steevast de hoogste waardering van haar studenten in de Nationale Studenten Enquête. Maar wat vinden studenten die eerder aan een andere universiteit studeerden? We vroegen het aan een zestal overstappers. Hun oordeel loopt uiteen per categorie. Docenten en campus zijn prima, maar uitgaan? 'Om 22 uur een café uitgegoid worden, dat zou in Delft nooit gebeuren.'

tekst Nicole Janssen foto Henk van Ruitenbeek

ORGANISATIE

Wat de studenten opvalt, is dat de universiteit een soepel draaiende organisatie is. Merije: 'De campus is hier heel duidelijk, de communicatie verloopt goed en er is veel interactie met de docenten. Wel vind ik dat er weinig ruimtes zijn om te werken. Zonder reservering maak je weinig kans op een rustige plek.' Magali: 'De vakken zijn hier heel erg gestructureerd waardoor je weet wat je moet leren. Het groepswerk vind ik ook prettig. Je leert daarbij veel, ook vaardigheden die volgens mij nuttig zijn bij het vinden van een baan.' Maxwell vindt de organisatie beter dan in Delft. 'De roosters zijn hier makkelijker te vinden en het is hier veel duidelijker wanneer je waar moet zijn. De sfeer is minder competitief dan in Delft, verder heb je hier langere studiedagen en meer verplichte activiteiten.'

UITGAAN

Het uitgaansleven van Wageningen verschilt enorm van dat van andere studentensteden. Maxwell: 'We zijn hier een keer op zondag om 22 uur een café uitgegoid op de markt, dat zou in Delft nooit gebeuren.' Uitgaan beperkt zich in Wageningen vooral tot de donderdag, terwijl in andere studentensteden bijna iedere avond van de week wel iets te beleven valt. Charlotte, Jarst, Jeroen en Maxwell klagen daarover naar hartelust. Jeroen: 'Er zijn dagen dat Wageningen leeg is, alleen op donderdagavond is er echt iets te doen, dat was in Amsterdam wel anders.' Charlotte: 'Je loopt hier minder makkelijk een kroeg in dan in Enschede. In Wageningen ga je voornamelijk uit wanneer er feesten zijn.' Maxwell sluit zich daar volmondig bij aan. 'In Delft is een heel gezellig centrum waar elke avond een café open is en waar elke avond op straat geleefd wordt.' Jeroen stelt dat je bijna

wel lid móet worden van een vereniging om iets te beleven. 'Want het zijn vooral de studentenverenigingen waar het vertier te vinden is.'

RESOURCE VERGELIJKINGSPANEL

Magali Frauendorf

Master bos en natuur beheer. Voorheen: wildlife management in Leeuwarden.

Maxwell Chesal

Bachelor biologie. Voorheen: bouwkunde in Delft.

Jeroen Schütt

Deed in 2015-2016 een master in Wageningen. Voorheen: Biologie aan de UvA.

Charlotte Wouters

Master Health and Society. Voorheen: bachelor gezondheidswetenschappen in Enschede.

Merije van Rookhuijzen

Master Health and Society. Voorheen: Psychologie Radboud Universiteit.

Jarst van Belle

Gast-PhDér bij Plandveredeling Voorheen: Biologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

de rest

STAD

Het voordeel van Wageningen is dat je altijd dicht bij het centrum woont, omdat de stad zo klein is, vindt Charlotte. Daar tegenover staat volgens haar dat je sneller uitgekeken bent op de stad. Jarst: 'Wageningen leeft door de studenten, terwijl Nijmegen van zichzelf levendiger is, met een groter aanbod van cultuur.' Jeroen: 'In Amsterdam is het gemakkelijker om je eigen weg te vinden met al die podia en musea.' De meeste deelnemers van het panel

noemen verder de bereikbaarheid via het openbaar vervoer een negatief punt. Jeroen: 'Aan de andere kant is Wageningen heel groen, het is hier heel normaal om kippen te houden en een moestuin te hebben. Maxwell: 'Wat ik super vind aan Wageningen, is de prachtige omgeving en alle natuur die hier rond de stad ligt. Dit is prettig maar ook heel handig als je biologie studeert en interesse hebt in ecologie'.

INTERNATIONAAL

Wat veel studenten meteen opvalt in Wageningen is het internationale karakter van de universiteit. Magali, Jeroen, Jarst en Maxwell noemen dat als een pluspunt van Wageningen. Magali: 'Je leert veel studenten uit het buitenland kennen. Daardoor ervaar je hoe het er in andere landen aan toe gaat en raak je meer ontvankelijk voor andere ideeën.' Jeroen woont zelf in een internationale flat. 'Je hoort in mijn flat veel verschillende talen, dat geeft je een hele nieuwe, prettige ervaring.'

KAMER

Hoewel in Wageningen relatief veel studenten op kamers zitten, is het aanbod ook groot, vindt het panel. Jeroen: 'Ik vond het hier niet heel moeilijk om een kamer te krijgen, een groot verschil met Amsterdam waar het lastig was om aan woonruimte te komen. Zeker als je een goede kamer wilde'. Wat Maxwell opvallend vindt, is het verschil tussen Idealis en DUWO (de huisvester in Delft) verschillen. 'Bij DUWO mag je altijd zelf je huisgenoten kiezen, Idealis plaatst je gewoon bij andere studenten'.

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur)
edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Vincent Koperdraat (webredacteur)
vincent.koperdraat@wur.nl, 0317 481338
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij)
rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Jeroen Bok, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Ronald van Drie, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Amy Jansen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Hilde de Laat, Django Kaasschieter, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Gieneke Nijhof, Rik Nijland, Onnika van Oosterbosch, Derek Pan, Kim Peterse, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Eva van Schijndel, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Kees van Veluw, Veronika Wehner, Daniël Dreadson, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Everything is 'lekker'!

Lekker eten, lekker weer, slaap lekker, ga lekker zitten, lekker ding, mmmm lekker. Whether it refers to food, the weather, how you slept, a nice sit-down, someone you fancy... 'Lekker' is everywhere and everything.

'Lekker' was one of the first words I learned when I first arrived in the Netherlands. 'Lekker' is a special word that can be used in many instances. It means tasty, yummy, delicious, but also nice, good, comfortable, attractive etcetera.

The Dutch language is really interesting. It is a unique language with a great history. When you hear how many dialects it has in proportion to the size of the country, you realize how amazing it is. Dutch is also spoken all over the world. In Europe, Asia, Oceania, America and Africa. If you don't believe me, just ask a Dutch person or Google it.

Dutch is also quite a hard language to learn, but the use of 'lekker' is pretty easy. You can use this word to describe almost anything you like. The Dutch themselves love this word and they use it quite a lot.

There is a catch, though. I thought you couldn't go wrong with using 'lekker' but trust me, you can. Don't tell a friendly Dutch person you just met: 'Ik vind je lekker.' He or she might think you are a bit weird. But to people you know you can safely say 'lekker!' on many different occasions. Now go and try it out! Maja Tišma, MSc student of Leisure, Tourism and Environment, from Serbia.

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn 25 euros and Dutch candy.

[NL]

ALLES IS 'LEKKER'

Nederlanders gebruiken het woord 'lekker' op heel veel verschillende manieren. Het betekent smakelijk, maar ook comfortabel, aantrekkelijk of goed. Maja Tišma gebruikt het woord nu ook vaak. De Nederlandse taal is moeilijk, maar het gebruik van lekker is vrij simpel, legt ze uit. Je kunt bijna alles wat je bevalt aanduiden met 'lekker'. Bijna alles. Ze ontdekte dat iemand die je net kent toch wat vreemd opkijkt als je zegt: 'Ik vind je lekker.'